

Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcy

Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcy
EUD

Między kontrolą a samodzielnością finansową dzieci

dr Łukasz Szewczyk

Organizatorzy

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
Data: 16.12.2024 r.

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCYWWW.UNIWERSYTET-DZIECIĘCY.PL

1

Pieniądz a finanse gospodarstwa domowego

Jest miernikiem wartości i wartością,
Jest przedmiotem zastępczym,
Jest zjawiskiem ekonomicznym i społecznym,
Jest zjawiskiem konkretnym i symbolicznym,
Pełni funkcje ekonomiczne i pozaekonomiczne,
Jest środkiem wymiany i źródłem emocji,
Jest instrumentem dobra i zła,
Jest środkiem i celem.

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCYWWW.UNIWERSYTET-DZIECIĘCY.PL

2

Decyzje finansowe gospodarstw domowych- obszary

- Konsumpcja
- Oszczędności i inwestycje
- Źródła finansowania
- Zarządzanie ryzykiem

3

Determinanty decyzji finansowych gospodarstw domowych

- Zamożność gospodarstwa domowego,
- Wielkość gospodarstwa domowego i jego architektura,
- Wiek,
- Poziom wykształcenia i miejsce zamieszkania,
- Wzorce kulturowe.

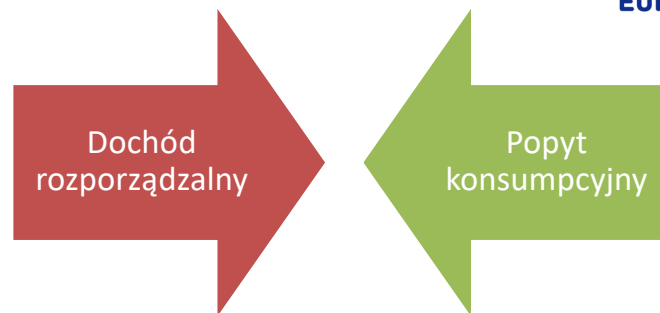
4

Czynniki zewnętrzne a determinanty zachowań gospodarstw domowych

- Poziom inflacji i związane z nim stopy procentowe,
- Poziom opodatkowania dochodów,
- Poziom rozwoju rynków finansowych,
- Charakter usług finansowych dostępnych na rynkach finansowych.

5

6

Korzyści z posiadania oszczędności

- Zachowanie płynności finansowej,
- Sprzyjanie stabilności i racjonalności gospodarowania,
- Minimalizacja strat wynikających z przechowywania rezerw transakcyjnych,
- Ochrona wartości nabywczej pieniądza,
- Powiększenie dochody dyspozycyjnego (rozporządzalnego),
- Poczucie bezpieczeństwa i niezależności,
- Unikanie zbędnych wydatków.

7

	Zachowania racjonalne	Zachowania nawykowe	Zachowania impulsywne	Zachowania uwarunkowane względami społecznymi
Stopień planowania	Planowane	Planowane lub nie	Nieplanowane	Planowane
Stopień przetwarzania informacji	Duże zapotrzebowanie na informacje	Niski, automatyzm działania	Niski, działanie szybkie, spontaniczne	Niski, działanie pod wpływem poglądów, ocen innych itd.
Zaangażowanie emocjonalne	małe	małe	duże	średnie
Zaangażowanie procesów poznawczych	duże	małe	małe	małe
Przykłady	?	?	?	?

8

Determinanty zachowań finansowych

biologiczne	psychologiczne	społeczno-demograficzne
kulturowe	ekologiczne	ekonomiczne

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

9

Zachowania finansowe a paradoksy

Paradoks Veblena (dobra luksusowe)	Paradoks Giffena (dobra podstawowe)	Efekt owczego pędu
Efekt snobizmu	Paradoks spekulacyjny	Paradoks sezonowy

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

10

Czynniki wpływające na podejmowanie decyzji finansowych w gospodarstwie domowym

Stereotypy roli	Zasoby współmałżonków
Status socjalno-ekonomiczny	Struktura rodziny

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

11

Ograniczenia racjonalności podejmowanych decyzji

- Ograniczony dostęp do informacji oraz ograniczone możliwości poznawcze,
- Ograniczona motywacja (lub jej brak) do starannego procesu podejmowania decyzji,
- Wielkość celów jakie realizuje podmiot oraz zależności między nimi,
- Ograniczone możliwości samokontroli,
- Emocje towarzyszące procesowi dokonywania wyboru,
- Przywiązanie do produktu i jego marki,
- Ograniczona pojemność pamięci.

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

12

Skąd Polacy czerpią wiedzę finansową

- z blogów i portali internetowych (59%)
- z mediów (36%)
- od banków i innych instytucji finansowych (34%)
- ze szkoły lub uczelni (16%),
- od znajomych, rodziny (15%),
- z książek specjalistycznych (10%).

13

Objawy niskiej świadomości ekonomicznej

Brak zdolności do racjonalnych wyborów ekonomicznych

Brak umiejętności przewidywania skutków podejmowanych decyzji oraz ich ryzyka

Brak właściwych postaw wobec zmieniających się uwarunkowań gospodarczych

14

Konsekwencje niskiej świadomości ekonomicznej

- Niski status materialny gospodarstwa domowego
- Niska skłonność do oszczędzania
- Wysoki współczynnik zadłużenia
- Błędne decyzje w zakresie wyboru metod oszczędzania
- Błędne decyzje w zakresie wyboru instrumentów kredytowych
- Blerne reakcje w zakresie pojawiających się zagrożeń kondycji ekonomicznej
- Brak umiejętności w zakresie oceny ryzyka ekonomicznego

15

Edukacja Ekonomiczna- grupy priorytetowe (Krajowa Strategia Edukacji Finansowej)

- gospodarstwa domowe o niskich dochodach
- Konsumenci narażeni na nadmierne zadłużenie lub już nadmiernie zadłużeni
- osoby pracujące, zwłaszcza te zbliżające się do wieku emerytalnego
- dzieci, młodzież, rodzice/opiekunowie i nauczyciele
- migranci i uchodźcy, zwłaszcza z Ukrainy

16

Dlaczego uczyć dzieci finansów?

- Odpowiedzialność finansowa
- Przygotowanie do funkcjonowania w świecie finansów
- Niezależność finansowa
- Umiejętności matematyczne
- Postawy przedsiębiorcze
- Nawyk oszczędzania

17

Jak uczyć dzieci finansów?

- Wyjaśnienie podstawowych pojęć finansowych językiem zrozumiałym dla dziecka,
- Wprowadzenie kieszonkowego,
- Dawanie dobrego przykładu,
- Angażowanie dzieci w zarządzanie budżetem gospodarstwa domowego,
- Zachęcanie do oszczędzania.

18

Błędy w edukacji finansowej

- Brak rozmów nt. pieniędzy i ich znaczenia,
- Decydowanie o sprawach finansów dzieci bez ich udziału,
- Zmuszanie do określonych zachowań finansowych,
- Wykorzystywanie pieniędzy do manipulowania dzieckiem,
- Nadmierna koncentracja na kwestiach związanych z finansami.

Dziękuję za uwagę